

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Krzysztofa Czajki, w sprawie A. M., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 marca 2019 r. zażalenia pełnomocnika A. M. na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 3 stycznia 2019 r., sygn. akt: Ko (Un) [...], w przedmiocie wniosku o stwierdzenie nieważności wyroku Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 24 lutego 1981 r. (So [...]),

utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie, a kosztami sądowymi postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

A. M. został oskarżony o to, że w dniu 13 października 1980 r. w godzinach nocnych, przy ul. Z. w L. działając wspólnie ze st. szer. B. L. i szer. W. Z. zabrał w celu krótkotrwałego użycia samochód m-ki „S.” nr rej. [...] stanowiący własność kpt. J. B. z JW. [...] w L., który następnie w godzinach rannych w stanie uszkodzonym i niezabezpieczonym porzucił w m. Z. powodując szkodę w mieniu pokrzywdzonego w wysokości około 18 tys. zł, tj. o przestępstwo z art. 214 § 1 i 2 k.k.

Wyrokiem Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 24 lutego 1981 r., sygn. akt So [...], A. M. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 214 § 2 k.k., za co wymierzono mu karę 9 miesięcy pozbawienia wolności.

W dniu 13 grudnia 2017 r. A. M. złożył wniosek o unieważnienie tego wyroku oraz zasądzenie mu odszkodowania za to skazanie.

Postanowieniem z dnia 3 stycznia 2019 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w W., sygn. akt Ko (Un) [...], wniosku A. M. o uznanie za nieważny wyroku Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 24 lutego 1981 r., sygn. akt So [...], nie uwzględnił.

Zażalenie na to postanowienie wniósł pełnomocnik A. M., zaskarżając postanowienie w całości i, na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k., zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mogący mieć wpływ na jego treść, polegający na bezzasadnym przyjęciu, iż czyn wnioskodawcy nie spełnia wymogów określonych w art. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W konkluzji autor środka odwoławczego wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i uznanie za nieważny wyrok Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 24 lutego 1981 r., sygn. akt So [...], ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie pełnomocnika wnioskodawcy nie jest zasadne. Zgodnie bowiem z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2099) stwierdzenie nieważności orzeczenia może nastąpić w sytuacji, gdy czyn przypisany osobie skazanej był związany z działalnością tej osoby na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie zostało wydane z powodu takiej działalności, orzeczenie wydano za opór przeciwko kolektywizacji wsi oraz obowiązkowym dostawom, lub jeżeli czyn został popełniony w celu uniknięcia w stosunku do siebie

lub innej osoby represji za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Oznacza to, że musi istnieć związek pomiędzy wydanym orzeczeniem a działalnością osoby skazanej na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Okoliczności związane ze skazaniem wnioskodawcy, wynikające z zebranego materiału dowodowego nie wskazują, aby do wydania wyroku w jego sprawie doszło z powodów wymienionych w powołanej ustawie z dnia 23 lutego 1991 r.

Wyrok skazujący A. M. wydany przez Sąd [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 24 lutego 1981 r., sygn. akt So [...], zapadł z powodu zaboru samochodu marki S. w celu krótkotrwałego użycia. Jak wynika z prawidłowo dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych wnioskodawca popełnił zarzucany mu czyn bez związku z prowadzeniem działalności niepodległościowej zarówno przed, jak i po wydaniu wyroku skazującego. Dopiero we wniosku o uznaniu za nieważne A. M. podał, że swoim czynem chciał doprowadzić do zwolnienia ze służby wojskowej, aby nie musiał uczestniczyć w działaniach przeciwko ludności w czasie nadchodzącego stanu wojennego. W świetle jednak materiału dowodowego zebranego w rozpoznawanej sprawie takiego powodu działań przedstawianego przez A. M. nie można było bezkrytycznie zaaprobować, na co słusznie zwrócił uwagę Wojskowy Sąd Okręgowy w W. w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Podkreślenia jednak wymaga, bez stopniowania braku wiarygodności deklarowanych przez wnioskodawcę powodów podjętego działania przestępczego, że stan wojenny został wprowadzony uchwałą Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. i fakt ten nie był powszechnie zapowiadany w październiku 1980 r., kiedy to zaboru samochodu w celu krótkotrwałego użycia dopuścił się A. M. rzekomo z pobudek pacyfistycznych.

Ustawa o uznaniu za nieważne orzeczeń (...) ma na celu oddanie sprawiedliwości osobom działającym na rzecz tej niepodległości, a nie danie satysfakcji wszystkim osobom skazanym w latach 1944-1989. Szczególny tryb postępowania przewidziany w tej ustawie dotyczy uznania za nieważne orzeczeń skierowanych tylko przeciwko osobom faktycznie działającym na rzecz niepodległości Polski (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 1991 r., I KZP 32/91, OSNKW 1992, z. 3 - 4, poz. 24).

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.